

Jól éltek a pályázati lehetőségekkel

Rengeteg a beruházás Balavásáron

Gyermekfoglalkoztatóvá alakítják a szentdemeteri iskolát

Fotó: Varga Adorján közösségi oldala

Harmincmillió lejnél több európai és kormánypénzt hívott le az elmúlt időszakban Balavásár község, amely igyekezett kihasználni minden pályázati lehetőséget. Ennek kézzelfogható eredményei is vannak.

Gligor Róbert László

Látványos fejlődésen, átalakuláson megy át a község a pályázati lehetőségek kihasználásának köszönhetően. Varga András Adorján polgármester beszámolójából kiderül: néhány beruházást sikerült a közelmúltban befejezni, néhányat az idén adnak át.

A legnagyobb beruházás Balavásár és Kend vízellátási projektje volt

(Folytatás a 4. oldalon)

**Kapható
az újságárosoknál!**

**Ne feledje
idejében megújítani
előfizetését!
Ha előfizet, biztosan
kézhez kapja,
féláron,
mint ha
megvásárolná!**

Jövő héten kiosztják a kártyákat

Egy nyertes pályázatnak köszönhetően beléptetőkártyával működő digitális szelektív hulladékgyűjtő szigetek alakítottak ki az erdőszentgyörgyi tömbháznegyedekben.

2.

**A Gaál-kúria
reneszánsza**

Székelyföld nemcsak természeti adottságaival és páratlan történelmével, hanem az önrendelkező székely közösségek épített örökségével is rendkívül vonzó, felfedezésre váró régió. Különösen érdekes a letűnt, átkos korszakbeli pusztulásuk után újjászülető kastélyok és udvarházak világa.

5.

Szolgáltatásaink:

- kontaktlencse-felírás és rendelés
- ingyenes szemüvegfelírás komputeres szemvizsgálattal
- mindenik szaküzletünk orvosi szakrendelővel van felszerelve, ahol teljes szemvizsgálatot végzünk, a pácienseinket küldőpapír nélkül fogadjuk
- a gyerekvizsgálatokat speciális fotorefraktométerrel végezzük (kellemetlen pupilatágítás nélkül, távolsági fotózással)
- kötelező éves szemvizsgálatok cégek részére
- korszerű számítógép-vezérlésű japán NIDEK gépekkel bármilyen kerettípusba bedolgozunk plasztik- és üveglencsét egyaránt (gyors, olcsó és precíz munkával)
- szemüvegjavításokat végzünk (keretek forrasztása)
- új amerikai készülék látásjavításra, kancsalságra
- terápiák betegség és sérülés utáni rehabilitációra, memória-, reflexek, mozgás- és tanulászavarok javítására

Marosvásárhely:

- ▲ Posta utca 3. sz. Tel: 0265/212-304, 0365/410-555
- ▲ 1918. Dec. 1. sugárút 49. sz. Tel: 0265/263-351, 0365/410-557
- ▲ 1918. Dec. 1. sugárút 182-184. sz. (Fortuna). Tel: 0265/265-205
- ▲ Rózsák tere 53. sz. Tel: 0265/250-120, 0365/410-559
- ▲ Dózsa György utca 64-68. sz. (a Kaufland udvara). Tel: 0265/212-212
- ▲ Köztársaság tér 5. sz. Tel: 0365/430-939

Szászrégen:

- ▲ Iskola utca 11. sz. Tel: 0265/512-042, 0365/410-558

Szováta:

- ▲ Fő út 196. sz. Tel: 0265/577-282, 0742-100-323

Aktuális

Profi leszámolás civil álcában

Benedek István

Nem maradtak csámcsognivaló nélkül a szenzációk szerelmesei a hétfőn. Olyankor, mikor rendes ember pihenni szokott, a hivatásosok rajtaütöttek egy gyerekotthonon. Olyan nekibuzdulással, mintha legalábbis arra kellett volna számítaniuk, hogy holmi kaftános dzsihadisták teázgatnak mérénlyésre készülve az intézet konyhájában. Ehelyett kénytelenek voltak beérni csupa olyasmivel, ami a román haza intézményeiben nem számít kirívónak. Persze, azóta is a vizsgálati jogkörrel rendelkező aktatologatók kommandói egymásnak adják ugyanott a kilincset, mert nekik is szerepelni kell a hírekben, ha már a mutatójuk nem is szól akkorát, mint az első rajtaütés.

Ennek a mostani akciónak a forgatókönyve pontosan ugyanolyan, mint a 2023 nyarán óriási vihart kavart öregotthonbotrány. Nem véletlen, ugyanaz a civil szervezet van a háttérben, és az kétségtelen, hogy ennek a csapatnak a hírvérsi szakértői megérdemlik a fizetésüket, mert profi munkát végeznek. Úgy találják (e második esetben inkább manipulálják) a nyilvánosságnak szánt közösségi posztokat, film- és képanyagot, hogy a hozzáértők csak elismerően csettinhetnek a végeredmény láttán. Meg tudják dolgozni a látszólagos szenzációra fogékony, de a finom részletekre már érzéketlen tartalomfogyasztók ingerküszöbét rendszeren.

Az a bizonyos 2023-as botrány a maga idejében valóban borzalmas állapotokat tárt fel az öregotthonokban. Ami a csámcsogók számára érzékelhetetlen, az az, hogy azok a szörnyűségek nem egyik napról a másikra alakultak ki. Hosszú évek során zajlottak csendben. És csak akkor kerültek (Folytatás a 3. oldalon)

JANUÁR

17

PÉNTEK

Ma **ANTAL, ANTONIA**,
holnap **PIROSKA** napja

Az év 17. napja,
hátravan 348 nap

A nappal hossza:
9 óra 3 perc

8:01 21:02
17:04 10:14

naptár

Isten éltesse!

PIROSKA: a latin Prisca névből származik, amiből a magyarban Piriska, majd ebből Piroška lett. A Prisca eredeti jelentése: régi, ősi, tiszteletreméltó.

VALUTAÁRFOLYAM

BNR: 2025. január 16.

1 €	4,9749 lej
1 \$	4,8347 lej
100 Ft	1,2083 lej
1 g arany	420,8502 lej

IDŐJÁRÁS

Párás, napsütés

Hőmérséklet:
max.: 1 °C
min.: -5 °C

A csütörtöki lottóhúzás nyerőszámai

Joker	8, 42, 33, 34, 16 + 6	NOROC PLUS: 8 9 7 7 2 6
LOTO	37, 14, 39, 19, 20, 4	SUPER NOROC: 9 1 0 1 5 0
40	23, 22, 3, 7, 19, 6	NOROC: 1 6 2 9 5 2 8

ELŐFIZETÉS A SZERKESZTŐSÉGBEN IS!

Elfogadunk előfizetést lapunkra a következő hónapra a Népszerűség Szerkesztőségében: Marosvásárhely, Dózsa György utca 9. szám, 2. emelet, 72-es iroda, naponta 9–14 óra között, szombat – vasárnap zárva. Tel. 0728-082-259.

Megyei hírek

Több volt a születés, mint az elhalálozás

2024-ben összesen 3163 újszülött került be a marosvásárhelyi anyakönyvi hivatal nyilvántartásába, közülük 2893-an a város valamelyik szülészeti osztályán, 264-en külföldről jöttek a világra, három csecsemőt örökbe fogadtak. A legtöbb kisbaba júniusban (320) és szeptemberben (318) született. A múlt év újszülöttjei közül 1556 fiú, 1337 pedig lány. 2024-ben 691 pár kötött házasságot: 103 szertartást magyarul, 505-öt románul tartottak, 83 házassági anyakönyvi kivonatot pedig a külföldön tartott házasságokról írtak át. A múlt évben 3073 halálesetet regisztráltak a marosvásárhelyi anyakönyvi hivatalban – tájékoztatott közösségi oldalán a polgármesteri hivatal.

Terápiás program szenvedélybetegeknek

Február 1–12. között kerül sor a Bonus Pastor Alapítvány idei első 12 napos terápiás programjára Magyarózdön szenvedélybeteg férfiak és nők, valamint hozzátartozóik számára. Részletes információk az alábbi linken találhatóak: <https://www.facebook.com/events/1126078235590602/?ti=ls>.

Felvételi felkészítő a MOGYTTE-n

A Marosvásárhelyi Orvosi, Gyógyszerészeti, Tudomány- és Technológiai Egyetem felvételi felkészítőt szervez magyar nyelven biológiából és kémiából. A tanfolyamok online zajlanak, a programcsomagok részletes leírása a <https://pregatireadmitere.umfst.ro> címen található, megvásárolni is ott lehet. Az előadásokra legkésőbb 48 órával azok kezdete előtt fel kell iratkozni, aki később jelentkezik, csak a következő alkalomtól tud részt venni. A biológiafelkészítők január 12-én megkezdődtek, kémiából az orvosi és fogorvosi szakra felvételizőknek január 18-tól, a gyógyszerészeti szakra jelentkezőknek február elsejétől indul a tanfolyam.

Petry kolbásztöltő fesztivál

Február 15-én rendezik meg Kelemtelkén a 7. Petry kolbásztöltő fesztivált, amelyre január 24-éig, péntekig lehet feliratkozni a versenybe szálló, különböző cégeket képviselő, legkevesebb ötfős csapatoknak. A Petry Estate Winery kúria területén zajló megmérettetésre a 0735-206-265-ös telefonszámon vagy a marketing@petr.ro e-mail-címen jelentkezhetnek az érdeklődők, és ugyanezen az elérhetőségeken lehet tájékozódni a nevezési díjról, illetve egyéb részletekről is. A verseny alatt a nagyközönség számára is lesznek programok: népzene- és néptáncelőadások, valamint ingyenes gyermektevékenységek.

Hírszerkesztő: Nagy Székely Ildikó

Mikrobiom: együttélés egy láthatatlan világgal

– Az utóbbi évek medicinájának egyik legizgalmasabb felismerése, hogy a rajtunk, bennünk élő mikroorganizmusok összessége, a mikrobiom befolyásolja mind az egészségünk, mind pedig a betegségeink alakulását. Ugyanakkor ez a terület „szürke zónának” számít, sok benne az ismeretlen vagy épp mitizált, túlhangsúlyozott tényező. Ebből kiindulva határozta el a Szent Balázs Alapítvány, hogy 2025-ös soros, magyar nyelvű multidiszciplináris konferenciájának központi témája az ember és a vele együtt élő mikroorganizmusok bonyolult kapcsolata lesz.

A szervezők ezt a kiemelten aktuális témát kívánják körbejárni a legújabb kutatások fényében.

A február 21–23. között zajló háromnapos tanácskozás helyszíne, ahogy a korábbi hasonló rendezvényeké volt, a marosvásárhelyi Kultúrpalota.

A konferencia megszervezése az erdélyi magyar együttműködés keretében biztosítaná a szakmaiságot és színvonalat. Szervezői: a Szent Balázs Alapítvány, a Marosvásárhelyi Orvosi, Gyógyszerészeti, Tudomány- és Technológiai Egyetem magyar oktatási vo-

nala, a Marosvásárhelyi Magyar Diák-szövetség, a Studium Prospero Alapítvány.

A regisztráció január végén indul, és az ezzel kapcsolatos információk az alapítvány Facebook-oldalán, valamint weboldalán lesznek elérhetők: <https://fb.me/e/57GWVMX36> – itt az érdeklődő a füle kattintva elolvashatja az előadók bemutatkozáját. Ezek he-
tente bővülnek újabb előadók bemutatkozáival – nyilatkozta érdeklődésünkre dr. Szabó Mónika, a Szent Balázs Alapítvány elnöke. (bodolai)

Jövő héten kiosztják a kártyákat

Digitális hulladékgyűjtő szigetek Erdőszentgyörgyön

Egy nyertes pályázatnak köszönhetően beléptető-kártyával működő digitális szelektív hulladékgyűjtő szigetek alakították ki az erdőszentgyörgyi tömbháznegyedekben. A jövő héten kezdik kiosztani a kártyákat az érintett negyedekben lakóknak, amivel a konténereket ki tudják majd nyitni.

Menyhárt Borbála

Köztudott, hogy városon mindenütt gondot okoz a tömbháznegyedekben a szeméttárolók környékének tisztán tartása, hiszen ha megtelnek a hagyományos tárolók, az emberek melléjük, a földre dobják a szemetet, illetve a kukák tartalmát folyamatosan szétdobálják a guberalók, vagy feltúrják a kóbor kutyák.

Ezzel a beruházással jelentős lépést tett Erdőszentgyörgy az irányba, hogy tisztán, rendben tudják tartani a tömbháznegyedi hulladéktárolók környékét. Szász Levente Lóránd, a város polgár-

meistere érdeklődésünkre elmondta, a Környezetvédelmi Minisztériumnál nyert finanszírozást a város a digitális szelektív hulladékgyűjtő szigetek kialakítására, a pályázat értéke félmillió lej.

A kisvárosban hét hulladékgyűjtő szigetet alakítottak ki, egy ilyen sziget öt tárolót tartalmaz, külön a kartonnak, a műanyagoknak, az üvegeknek, valamint a háztartási, illetve a lebomló hulladék számára. A városvezető beszámolt róla, hogy a kiírásban tömbösített helyekre lehetett pályázni, azaz tömbházak, garzonlakások környékére, így Erdőszentgyörgyön a tömbházaknál kialakítottak három szigetet, a garzonlakásoknál újabb hármat, illetve van egy kisebb tömbháznegyed, ahol egy ilyen szigetet helyeztek el. Ezek előnye, hogy a tárolók zártak, azaz csak beléptető-kártyával lehet hozzáférni a kukák tartalmához. Mindenik konténer szintérezékelő szenzorral van ellátva, így folyamatosan követhető, hogy hány százalékból vannak megtelve. Ugyanakkor van egy digitális platform, amelyen majd követni lehet akár hétre,

hónapra lebontva, hogy melyik típusú hulladékból milyen mennyiség gyűlt össze ezekben a tárolókban, és az új rendszernek köszönhetően remélhetőleg növekedni fog a településen a szelektív hulladékgyűjtési arány – adott hangot reményének a polgármester.

Az új digitális szelektív hulladékgyűjtő szigetek tehát a helyükre kerültek, és jövő héten, január 20-23-án között osztják ki a beléptető-kártyákat a Hosszú utcai és az Egyesülés téri tömbházlakóknak, valamint a Nicolae Bălcescu utcai garzonok lakóinak. A kártyákat a következő időpontokban lehet átvenni az erdőszentgyörgyi kultúrotthonban: hétfőn 14–18 óra között a Hosszú utca 101. és 103-as tömbházak lakói, kedden 14–18 óra között a Hosszú utca 104., 105. és 106-os tömbházakban élők, szerdán és csütörtökön 14–18 óra között pedig a Nicolae Bălcescu utca 107. sz. alatti és az Egyesülés téri tömbház lakói. Amelyik pillanatban a kártyák a lakókhöz kerülnek, már használhatják is a korszerű, új szelektív hulladékgyűjtőket.

RENDEZVÉNYEK

Örmény családi kibeszélő

A Marosvásárhelyi Örmény-Magyar Kulturális Egyesület teadélutánra, azaz örmény családi „kibeszélőre” hívja az egyesület tagjait, illetve az érdeklődőket január 23-án, csütörtökön 18 órától a Bolyai téri unitárius egyházközség termébe. Az örmény felmenőkkel rendelkezőket arra kéri, hogy vigyenek magukkal családi fényképeket, emlékeket, családfát, képet a családi címerről, de akár recepteskönyvet is. A teadélután célja, hogy baráti hangulatban megismerjék egymás örmény származását és a családok egyedi történeteit.

Berecz András a Spectrum Színházban

Február 1-jén, szombaton este 7 órától a marosvásárhelyi Spectrum Színház látja vendégül Berecz András,

a Nemzet Művésze címmel kitüntetett, Kossuth-díjas énekest, mesemondót, népmesegyűjtőt, folklórkutató előadóművészt, aki A nagy verekedés című egyéni műsorával örvendezteti meg a nézőket. Helyfoglalás a 0744-301-875-ös telefonszámon, a jegyek a színház jegypénztárában válthatók ki munkanapokon 10-13 óra között, valamint az előadás előtt.

Adrian Chira. Nyomok és jelek – kiállítás

Február 4-én, kedden 18 órakor nyílik meg a Maros Megyei Múzeum Művészeti Osztályán, a Kultúrpalota épületében az Adrian Chira. Nyomok és jelek című tárlat, a művész munkásságának szentelt első retrospektív kiállítás. A kiállítás kurátorai Mariana Șerban és Cora Fodor. A tárlat április 4-ig látogatható. Szervező: a Maros Megyei Múzeum Művészeti Osztálya, a művész családjával együttműködve.

NÉPÚJSÁG

ÖNÁLLÓ
MAROS MEGYEI NAPILAP
Kiadja az IMPRESS KFT.
FŐSZERKESZTŐ:
Karácsonyi Zsigmond
LAPSZERKESZTŐK:
Benedek István
Vajda György

MUNKATÁRSÁK: Bodolai Gyöngyi, Farczádi Attila, Menyhárt Borbála, Mezey Sarolta, Mózes Edith, Kaáli Nagy Botond, Nagy-Bodó Szilárd, Nagy Miklós, Kund, Nagy Székely Ildikó, Nagy Tibor (fotó), Szer Pálósy Piroška. **KORREKTÚRA:** Horváth Éva, Kiss Éva. **TÖRDELÉS:** Donáth-Nagy György, Makkai Melánia, Vajda Gyöngyi. **FŐKÖNYVELŐ:** Nagy Melinda. **REKLÁM-LAPTERJESZTÉS:** Madaras Éva Adrienn. **APRÓHIRDETÉS:** Petres Emília.
Tel.: munkanapokon 9–14 óra között 0265-268-854, délután: 0728-082-259, e-mail: reklam@e-nepujas.ro
SZERKESZTŐSÉG: 540015 Marosvásárhely, Dózsa György út 9. szám, II. emelet. **Internet:** www.e-nepujas.ro **E-mail:** nepujas@e-nepujas.ro
Telefon: titkárság: 0265-266-780; tel/fax: 0265-266-270. **Nyomda:** Palatino.
A szerkesztőség véleménye nem feltétlenül azonos a szerzők véleményével.
Előfizetés a postahivatalokban, a postásoknál és a szerkesztőségben: tel. 0728-082-259.
Hirdetési irodánk nyitvatartási rendje: hétfő, kedd, szerda, csütörtök: 9–15, péntek: 9–14 óra között, szombat, vasárnap: zárva.

ISSN 1220-3475 (print)
ISSN 1584-3238 (online)

A kormány május 4-ére írta ki a megismételt elnökválasztás első fordulóját

A kormány május 4-ére írta ki a megismételt elnökválasztás első fordulóját, és amennyiben egyetlen jelölt sem szerzi meg a névjegyzékben szereplő választók több mint felének támogatását, május 18-án második forduló is tartanak az első két helyen végző jelölt részvételével.

Az elnökválasztás menetrendjéről szóló kormányhatározatot csütörtökön fogadta el a kormány.

Marcel Ciolacu miniszterelnök a kormányülés kezdetén elmondta, hogy május 4-én egy megyében és 17 településen időközi önkormányzati választásokat is tartanak.

A kormányfő rámutatott: az ideai elnökválasztáson szigorú szabályokat vezetnek be, és drasztikus bírságokra számíthatnak a részrehajló közösségimédia-platformok. „Olyan változtatásokat dolgoztunk ki, hogy mindegyik jelöltre ugyanazok a szabályok legyenek érvényesek, és ne fordulhassanak elő a legutóbbi választáson történtek, amikor egy közösségimédia-platform előnyben részesített egy bizonyos jelöltet” – idézte Ciolacu az Agerpres hírügynökség. A miniszterelnök felhívta a figyelmet, hogy a szabályszegésért kiszabott bírságok elérhetik a platformot működtető vállalat forgalmának 5 százalékát, ami több milliárd eurót jelenthet.

A kabinet ülését követő kormányinfón Mihai Constantin szóvivő kifejtette, hogy a választási kampány során minden nyomtatott, elektronikus médiában, illetve közösségi oldalakon terjesztett, a választással és elnökjelöttekkel kapcsolatos tartalom esetén kötelező lesz feltüntetni, hogy a kampányfinanszírozási előírásokat tiszteletben tartó politikai reklámról van szó, nyilvánosságra kell hozni a szponzor nevét és elérhetőségét, valamint azt is, hogy célzott – bizonyos társadalmi rétegeknek szánt és azokhoz eljuttatott – kampányanyagról van-e szó.

A kampányszabályozás megsértése kihágásnak minősül, és 15 ezer lejtől 50 ezer lejjig terjedő bírságot von maga után.

A havi 45 milliónál több európai uniós felhasználó által használt nagy közösségimédia-platformok és internetes keresőmotorok számára sokkal nagyobb – üzleti forgalmuk 1-től 5 százalékáig terjedő bírságot – szabhat ki a román állandó választási hatóság (AEP), ha a felszólítástól számított öt órán belül nem távolítja el a központi választási bizottság (BEC) által kifogásolt tartalmat.

A kormányzóvívó azt ígérte, hogy a választási időszak február 18-i kezdetéig az AEP részletes útmutatót tesz majd közzé a 2025-ös választási kampányban követendő szabályokról.

Mihai Constantin az újdonságok között említette, hogy a 2025-ös elnökválasztásokon a külföldi szavazókörökben is legkésőbb akkor ér véget a voksolás, amikor Romániában. A külföldi voksolásra idén is három napot szánunk, de a szavazókörök pénteken már helyi idő szerint 7 órakor kinyitnak (az eddigi 12 óra helyett), vasárnap pedig csak a Romániától keletre lévő országokban működő szavazókörök tartanak nyitva helyi idő szerint 21 óráig.

A Romániától nyugatra lévő országokban a román külképviseletek által berendezett szavazókörök vasárnap nem helyi, hanem kelet-európai idő szerint 21 óráig fogadják a választókat.

Romániában az alkotmánybíróság december 6-i döntése értelmében kezdik előlrol az elnökválasztást.

A testület érvénytelenítette az elnökválasztás 2024. november 24-én lebonyolított első fordulóját, és elrendelte a teljes választási folyamat újrakezdését, miután a Legfelsőbb Védelmi Tanács (CSAT) megállapította, hogy a legtöbb szavazatot összesítő, a két világháború közötti Vasgárda eszméit hirdető Călin Georgescu szélsőjobboldali független jelölt kizárólag közösségi platformokon folytatott, törvénytelenül finanszírozott kampányát nemzetbiztonsági kockázatot jelentő külföldi beavatkozás segítette. (MTI)

Az RMDSZ nem támogat olyan közigazgatási reformot Romániában, amely megváltoztatja az etnikai arányokat

A kormányban részt vevő RMDSZ kész egyeztetni koalíciós partnereivel a közszolgáltatások racionalizálásáról, de olyan közigazgatási reformot nem támogat, amely megváltoztatja az etnikai arányokat – szögezte le Kelemen Hunor szövetségi elnök a Maszol.ro portálon szerdán közzétett videóinterjúban.

A politikus Marcel Ciolacu miniszterelnök hétfői bejelentésére reagált, aki szerint az általa vezetett Szociáldemokrata Párt (PSD) Románia területi közigazgatásának átszervezéséről szeretne törvénytervezetet terjeszteni a bukaresti parlament elé a tavaszi ülésszakban, a tervezet kidolgozása érdekében pedig a PSD munkacsoportot alakított.

„Ők még kampánymódban működnek, és mondanak ilyet is, mondanak olyat is” – jegyezte meg Kelemen Hunor, hozzátéve, hogy bár nem világos, milyen javaslattal fognak előállni a koalíciós partnerek, a bejelentést követően „váltott néhány szót” a témáról a miniszterelnökkel, akit arra figyelmeztetett, hogy „bármilyen közigazgatási reformnak” nem lehet nekifogni.

Az RMDSZ elnöke kifejtette: a közigazgatás az közszolgáltatás, vagyis nem profitorientált tevékenység, ezért nem

lehet a földrajzi adottságoktól eltekintve úgy hozzáállni, hogy a kis községeket felszámolják. Szerinte egy olyan elképzelés, hogy a községeknek legyen legalább ötezer lakosuk, kivitelezhető Felcsíkon, de Székelyudvarhely környékén vagy a Nyugati-Kárpátokban már 70 kilométeres körzetből kellene „összegereblyézni” ehhez az összes kistéleplést.

Az olyan racionalizálásokat viszont elfogadhatónak nevezte, hogy a kisebb településeken csökkentsék az önkormányzati képviselők számát, és azok bizonyos szolgáltatásaik – például a közbeszerzések – elvégzését a megyei önkormányzatra vagy a megyeközpontra ruházzák át.

„Egy dolgot tudok ígérni, hogy mi semmiféle közigazgatási reformot, ami az etnikai arányokat megváltoztatja, és ami nem a közszolgáltatások minőségén javítana, nem fogunk támogatni, ahogy eddig sem támogattunk, és ebből már voltak előző koalíciókban konfliktusaink. Nem fogjuk engedni, hogy a magyar többségű megyéket, vagy ott, ahol mi jelentős számban vagyunk, szétverje bárki. De közigazgatási átszervezésekről, reformokról, jobb közszolgáltatásokról beszélni lehet” – summázta az RMDSZ elnöke. (MTI)

Átvilágító bizottsághoz fordult az energiaügyi minisztérium az MVM romániai ügyletével kapcsolatban

Az energiaügyi minisztérium a közvetlen külföldi befektetéseket átvilágító bizottsághoz (CEISD) fordult annak a tranzakciónak az ügyében, amelynek révén a magyar állami MVM Csoport többségi tulajdont szerezne Románia vezető energiaszolgáltatójában, az E.ON Energie Romániában – közölte honlapján a tárca szerdán.

A tárca egyebek mellett az MVM orosz kapcsolataira hivatkozva kezdeményezte a stratégiai vállalatok Európai Unió kívüli felvásárlásának megakadályozása érdekében bevezetett vizsgálatot.

A közlemény szerint az MVM Zrt. kiterjedt kereskedelmi kapcsolatokat ápol a nemzetközi szankciók hatálya alá tartozó orosz Gazprommal és a Roszatommal, amelyek révén Magyarország nagymértékben függ az oroszországi földgáztól és nukleáris technológiától.

A bukaresti energiaügyi minisztérium szerint másfelől a tranzakció lehetőséget teremt arra, hogy az E.ON Energie Romániától vásárolt részvények később Eu-

rópai Unió kívüli jogalanyokhoz kerüljenek, és közvetve olyan „gazdasági vagy politikai” szereplők vegyék át irányítását, amelyek nem tartják tiszteletben az energia és a tranzakciók átláthatósága terén megszabott szigorú európai uniós előírásokat.

A román szaktárca az E.ON Energie Romania cég adatai, illetve a több mint 3 millió romániai ügyfél személyes adatai miatt is aggódik, mondván, hogy – szerződéses garanciák hiányában – azokhoz az MVM Csoport más kereskedelmi partnerei, konkrétan olyan orosz jogalanyok is hozzáférhetnek, amelyekkel a csoport kereskedelmi kapcsolatban áll.

„Románia köteles megvédeni szuverenitását és stratégiai érdekeit. Nem engedjük, hogy olyan kritikus ágazatok, mint az energiaszektor kiszolgáltatottá, geopolitikai vagy a verseny, az átláthatóság és az egységes piac európai elveit megkerülő gazdasági játszma áldozatává váljanak” – idézte a közlemény Sebastian Burduja energiaügyi minisztert.

A tárcavezető azt ígérte: határozottan

fel fog lépni Románia nemzetbiztonságának és az Európai Unió energiabiztonságának védelmében, amelynek meg kell szabadulnia az orosz gáztól való függéstől.

A közvetlen külföldi befektetéseket átvilágító tárcaügyi bizottságot, amelyben „állandó meghívottak” a román titokszolgálatok képviselői, egy 2019-ben elfogadott európai uniós irányelv átültetése révén hozták létre Romániában.

A közvetlen külföldi befektetések átvilágításának európai kerete lehetővé teszi az uniós tagállamok és az Európai Bizottság számára, hogy együttműködjenek és információt cseréljenek a harmadik országokból származó olyan befektetésekről, amelyek hatással lehetnek az EU biztonságára vagy közrendjére.

Az MVM Csoport tavaly decemberben jelentette be, hogy 68 százalékos részesedést vásárolt a csaknem 3,4 milliárd euróval megvásárolt E.ON Energie Romániában. A tranzakció értékét nem hozták nyilvánosságra. (MTI)

Ország – világ

Százezer vendégmunkás érkezhet

Idén további 100.000 külföldi vendégmunkás számára teszi lehetővé a romániai munkavállalást a kormány – számolt be a sajtónak a kabinet csütörtöki ülését követően Mihai Constantin. A kormányzóvívó elmondta, hogy a kvótát a szakszervezetekkel és a munkáltatókkal folytatott konzultációk nyomán állapították meg, figyelembe véve a hazai munkaerőhiányt. Constantin emlékeztetett, hogy az elmúlt három évben is 100 ezerben szabták meg a harmadik országból újonnan befogadható külföldi vendégmunkások számát. „Ezeket a helyeket nem kell kötelező módon betölteni, de ez az erre meg szabott felső határ” – magyarázta. A szóvivő beszámolt arról is, hogy 2024. december 12-én 146.387 Európai Unió kívülről érkezett külföldinek volt érvényes munkaszerződése Romániában, ezek közül 94.155 szerződést tavaly írtak alá. Az Országos Munkaerő-elhelyezési Ügynökség (ANOFM) adatai szerint a tavaly október végéig 543.440 betöltetlen állás szerepelt a nyilvántartásukban, elsősorban futárokat, árukezelőket és építőmunkásokat kerestek a cégek – tette hozzá Mihai Constantin. (Agerpres)

Izraelben bejelentették az Izrael és a Hamász közötti tűzszünetet és a túsalkut

Izrael és a Hamász palesztin terrorszervezet közötti tűzszünetet és a 467 napja elrabolt izraeli túsok kiszabadulásáról megkötött egyezményt jelentett be kormányzati forrásokra hivatkozva a 12-es és a 13-as izraeli kereskedelmi televíziós csatorna szerda este. A túsokról szóló megállapodás megszületését Donald Trump megválasztott amerikai elnök is megerősítette közösségi oldalán. Az egyiptomi, amerikai és katarai közvetítéssel folytatott tárgyalásokon a Hamász végső döntéseit Mohamed Szinvár, a Hamász jelenlegi gázai vezetője, a terrorszervezet megölt vezetőjének, Jahja Szinvárnak a nála tíz évvel fiatalabb testvére hozta meg. Izraelben csütörtök reggelre összehívták a biztonságpolitikai kabinetet, majd azt követően a teljes kormányt, hogy hivatalosan is jóváhagyják a megállapodást. (MTI)

Újabb fogolycserét hajtott végre Kijev és Moszkva

Újabb fogolycserét hajtott végre az ukrán és az orosz fél szerdán, aminek köszönhetően 25 ukrán térhetett haza orosz fogságból – hozta nyilvánosságra Volodimir Zelenszkij ukrán elnök. „Ukránja folyamatosan dolgozik azon, hogy hazahozza állampolgárait, és addig nem állunk le, amíg vissza nem adjuk mindannyiukat (hozzátartozóinknak). Ma még 25 emberünk tért haza Ukrajnába, ők Mariupol és az Azovsztal üzem, valamint Harkiv megye, a Donbász, Zaporizzsja, Herszon védői” – emelte ki. Szavai szerint a visszatérők súlyos sérülésekkel és betegségekkel küzdenek. „Mindegyikük megkapja a szükséges orvosi ellátást” – tette hozzá. (MTI)

Profi leszámolás civil álcában

(Folytatás az 1. oldalról)

napvilágra, amikor annak az ideje volt. Mert az nem véletlen, hogy a cirkuszba annak idején belebukott a családügyi miniszter asszony. Sőt, pont azért lett a cirkusz, mert a hölgy a pártban túl magasra tolokodott, és ki kellett rántani alóla a szőnyeget. Így, amikor a gazdi levette a szájkosarat, és elengedte a pórázt, a civilek akcióba lendültek, a többit látta a közvélemény is. Ha nincs ez a politikai érdek, az öregek most is ugyanúgy senyvednének a pincében, mert ott, a hegyen túl, az egy ilyen ország és hely.

Ez a mostani ügy pedig azt mondja, hogy civilek önkéntesen is hajlandóak egy kis leszámolásra, amikor az érdekeik sérülnek. Mert másképp hogy lehetséges az, hogy a tavaly együttműködtek a hatósággal, és nem vették észre azokat az állítólagos borzalmatokat, amiket most oly bő nyállal szervíroznak a csámcsogók számára? Amúgy aki járt már bármely oknál fogva is egy ilyen gyerekotthonban, pláne olyanban, ahol sérült kicsinyeket gondoznak, az pontosan tudja, hogy a feltálat borzalmak lepkefingnak is nehezen minősíthetők. Civiljeink ingerküszöbét is csak akkor érték el ezek a szörnyűségek, midőn megszűnt a szerződésük a hatósággal. Elapadt a zsozsó, felbuzdult a kurázszi. Bőr a pofán sosem volt. És ott lóg a fogason még az ötvenes évekből visszamaradt vedlett feketé bőrkabát és micisapka is.

Rengeteg a beruházás Balavásáron

(Folytatás az 1. oldalról)

az elmúlt időszakban, a föld alatti vezetékek és rácsatlakozások ki vannak építve, az idén megépül a víztisztító állomás. Tavaly kezdődött el, és nagyon jól haladnak a balavásári bölcsőde építésével, nemrégiben elkészült a tetőzet, hogy a tél folyamán a belső munkálatokat elvégezhessek, ugyanis a kivitelezési szerződés áprilisi szől, remélhetőleg a tavasszal átvehetik az elvégzett beruházást. Az oktatási intézmények terén megemlíthetjük a tavaly már használatba adott új egrestői óvodát is, és nemrég befe-

jeződött a község összes tanintézményének új bútorzattal, digitális eszközökkel való ellátása, többfunkciós tan- és szaktermek kialakítása.

Jelenleg folyik a balavásári orvosi rendelő felújítása, a községi hulladékátroló udvar építése, Fületelkén saját költségvetésből utcákat aszfaltoztak le, Kiskenden megépült és használatba is adták a ravatalozót. Új székhelyet építenek a helyi rendőrségnek és az önkéntes tűzoltóknak, az épületet nemrég fedték be, az idén ezt befejezik, és átköltöztetik az egységeket, hiszen

az önkormányzat épületét európai pályázati pénzekből korszerűsítik. Az udvaron álló jelenlegi garázs-épület rendeltetését megváltoztatják, irodákat és házasságkötő termet is kialakítanak benne. Szentdemetere-n folynak a volt iskolaépület átalakítását és felújítását célzó munkálatok, ott nappali gyerekfoglalkoztató központot hoznak létre, de terv készült idősek foglalkoztató központjának létrehozására is.

Félhektáros napelempark kiépítésére nyertek támogatást a tavaly, elkészült a kivitelezési terv, folyik a közbeszerzési eljárás, és remélik,

Be is fedték a balavásári bölcsődét

Fotó: Varga Adorján közösségi oldala

Új helyre költöztetik a helyi rendőröket és tűzoltókat, a garázs más rendeltetést kap

hogy az év végéig be is üzemelhetik a létesítményt, amely a közintézmények áramellátását szolgálja majd. Szentdemetere-n is kiépítik a víz- és csatornahálózatot, folyik a közbeszerzési eljárás. Ha ez a beruházás is megvalósul, a község nagy részében vezeték hálózat lesz.

Ami a terveket illeti, a megnyert pályázatok megvalósítása mellett szeretnék korszerűsíteni a közvilágítási hálózatot Balavásáron, Kenden, Fületelkén és Szénaverősön, erre pályázatot készítettek, egy balavásári elektromos autótöltő állomás építésére már finanszírozással is rendelkeznek. Elkészült a terv a község minden utcájának aszfaltozására, hiszen ha kiépül a közműhálózat, ez volna a következő sürgős lépés, azonban forrásokat kell ta-

lálni rá. A járdák felújítása is az ő feladatuk Balavásáron és Kenden – sorolta az előljáró.

Nem a község, hanem az országos útügyi vállalat beruházása volt a múlt év végén a balavásári körforgalom megépítése. A rég várt közel egymillió eurós beruházást november elején kezdték el, és alig két hónap alatt át is adták a forgalomnak. Erre azért volt szükség, mert az E60-as országút, a 13A országút és a 142-es megyei út találkozási pontja igen veszélyes csomópont volt, naponta történt baleset. A körforgalom kiépítése nemcsak lelassította az európai úton haladó forgalmat, de biztosabbá tette a Szováta és Dicsőszentmárton felé térő, vagy azok irányából érkező járművek áthaladását a csomóponton.

Vincze Loránt az Európai Parlament kisebbségi intergroupjának új elnöke

Újjáalakult január 15-én, szerdán Brüsszelben az Európai Parlament hagyományos kisebbségekkel, nemzeti közösségekkel és nyelvekkel foglalkozó frakcióközi munkacsoportja. Az egyetlen, a kisebbségi témakörrel foglalkozó, több mint negyven éves múltra visszatekintő uniós fórum munkájának folytatását minden politikai csoportból származó közel negyven képviselő támogatta. Az RMDSZ európai parlamenti képviselői Románia EU-s csatlakozása óta tevékenyen vesznek részt az intergroup munkájában.

A tisztújítás során Vincze Lorántot az Európai Néppárt részéről a munkacsoport elnökévé választották, javaslatára Gál Kinga, a Patrióták alelnöke, aki két évtizede vesz részt a munkacsoport munkájában, az intergroup tiszteletbeli elnöke lett. A kisebbségi munkacsoport nagymértékű támogatása annak bizonyítéka, hogy a régi és új képviselők között sokan vannak, akik fontosnak tartják, hogy az Európai Unió foglalkozzon az őshonos nemzeti és nyelvi kisebbségekkel, alkosson jogszabályokat a védelmükben.

Az RMDSZ európai parlamenti képviselője, egyben a FUEN elnöke megválasztása során elmondta:

„Megtisztelőnek és közös munkánk elismerésének tartom az újabb megbízatást. A kisebbségvédelem terén szerzett eddigi nemzetközi tapasztalataim, illetve a Minority SafePack kezdeményezés kapcsán kiépített kapcsolatrendszer révén bízom abban, hogy még eredményesebbé tudjuk tenni a munkacsoport tevékenységét. Az európai párbeszéd hasznos tapasztalatokat eredményezett, erősíti érveinket, hiszen a romániai magyarok érdeke, hogy Európa figyeljen az őshonos kisebbségekre, biztosítson jogvédelmet és támogatást számukra, én továbbra is ezért fogok dolgozni” – nyilatkozta Vincze Loránt.

Az intergroup társelnöke elmondta: „Átfogó európai kisebbségvédelmi stratégiára van szükség, amely szavatolja a kisebbségek anyanyelvhasználatához, anyanyelvi oktatáshoz és kultúrához való jogát. Az európai nyelvi és kulturális sokszínűség közös értéke, amit védeni kell, itt az idő, hogy ezt az Európai Bizottság is észrevegye!” A munkacsoport ülésai lehetőséget adnak a kisebbségi közösségek kihívásai, a jogsérelmek vagy éppen a jó gyakorlatok bemutatására. (közlemény)

Csökken a mezőgazdaság termelékenysége

Korszerű öntözőrendszer és kiszámítható támogatások kellenek

Nagy-Bodó Szilárd

Románia a mezőgazdasági termelékenység szempontjából sereghajtó az Európai Unió tagállamai között, 2024-ben pedig az Eurostat adatai szerint 17%-kal esett vissza. A mezőgazdasági termelékenység nagymértékű csökkenése az aszálykárakra vezethető vissza, amelyekre a Mezőgazdasági Minisztérium nagyon nehezen tudott reagálni, mondta Magyar Lóránd parlamenti képviselő, szakpolitikus, aki azt is kiemelte, hogy az aszálykárak leküzdése érdekében szükség lenne az öntözőrendszerek kiépítésére és korszerűsítésére, de ez nagyon lassan halad.

A termelékenység fajsúlyos visszaesése azonban nem eredményezett kiugró áremelkedéseket, összességében mindössze 1,6%-kal nőtt a mezőgazdasági termékek ára, bár a zöldségek, gyümölcsök és a marhahús esetében nagyobb árnövekedés volt megfigyelhető 2024-ben. Az európai uniós finanszírozások viszont tudják stabilizálni az élelmiszerárakat mind Romániában, mind az EU-n belül, emelte ki Magyar Lóránd. Továbbá az input termékek ára is stabilizálódott 2024-ben, bár jóval magasabb szinten van, mint például 2021-ben, az orosz agresszió előtt.

Az idei év termelékenységét is nagymértékben befolyásolja majd az időjárás. A múlt évhez hasonló

számíthatunk, az időjárásról múlik, hogy javulni fog-e a termelékenység, húzta alá a szakpolitikus.

Az időjárás mellett viszont az ágazat szempontjából kiemelten fontos az előreláthatóság és az, hogy ne eseti jelleggel érkezzenek támogatások a különböző szegmensekre, mert ez nem tudja előrevinni Románia mezőgazdaságát, összegezte a képviselő.

A mezőgazdaság fellendítésére pedig hangsúlyt kellene fektessen a kormányzat, hiszen, ha kedvező az időjárás, és megfelelőek a támogatási lehetőségek, akkor a mezőgazdaság nagyon sokat tud hozni a nemzeti összjövedelemben, fogalmazott Könczei Csaba parlamenti képviselő, szakpolitikus, aki azt is nyomatékosította, hogy ez a hozam idén nagyon elkelne Romániában.

A képviselő arról is beszélt lapunknak, hogy az Európai Unión belül Romániában van a legtöbb gazda, ami azt jelenti, hogy rengeteg kis- és közepes gazdaság van. A hatékonyság, termelékenység pedig különösen a kisgazdák esetében nem optimális, továbbá ők az aszálykárokat nehezebben tudják kivédeni, mutatott rá Könczei Csaba. A szakpolitikus azt is elmondta, hogy az idei év termelékenységi előrejelzése tekintetében ki kell várni azt, hogy mi lesz a tél végéig. Úgy véli, kissé optimistábbak lehetnek a gazdák tavalyhoz képest, de ezt főként a tél vége, tavasz eleje fogja meghatározni.

Színés Világ

XXII. évf. 2. (943.) szám, 2025. január 17., péntek

Kézdiszéki értékmentés

A Gaál-kúria reneszánsza

Székelyföld nemcsak természeti adottságaival és páratlan történelmével, hanem az önrendelkező székely közösségek épített örökségével is rendkívül vonzó, felfedezésre váró régió. Különösen érdekes a letűnt, átkos korszakbeli pusztulásuk után újjászülető kastélyok és udvarházak világa. Ehhez tartozik a dálnoki Gaál-kúria is.

Karácsonyi Zsigmond

A hét ősi székely szék egyike volt Kézdiszék, amely a 16. században egyesült Sepsziszékkel és Orbaiszékkel Háromszék néven. A Kárpát-medence legkeletibb magyar régiójaként meghatározó határvédelmi szerepet láttak el az itt élő szabad székelyek. Sepsziszentgyörgy és Kézdivásárhely között féltávon, a Brassót Moldovával összekötő forgalmas főúttól balra, a Bodoki-hegység délkeleti peremén, dombok közt meghúzódva fekszik Dálnok község. Már az 1300-as évekből Dalnok néven szerepel a dokumentumokban. A falu református templomában több 16–17. századi felirat található, köztük egy rovásírásos szöveg is.

Elegancia és modernitás

Dálnok egyik legjelentősebb helytörténeti öröksége a falu egyik nemesi családja, a mezőgazdasággal és erdőkitermeléssel foglalkozó Gaál familia által 1844-ben épített kúria.

A világháború utáni időszakról a kétezres évekig, mivel az örökösök nem lakhattak benne, leromlott a kúria állaga. A rendszerváltás után a családnak nem volt anyagi lehető-

sége átfogó felújításra. Az udvarházat 2013-ban megvásárolta az utolsó örököstől a kolozsvári Közösségért Alapítvány, azzal a céllal, hogy megmentse az enyészettől, és felújítva bekerüljön a kulturális-turisztikai körforgalomba.

Fél évtizede döntött úgy az alapítvány, hogy nemcsak kulturális központként hasznosítják az ingatlan, hanem turisztikai célra is kihasználják a birtok adta lehetőségeket. Azt szerették volna, hogy a közösség jobban megismerje a XIX. századi miliőt, átélhesse az akkori életmódot. Ezért szálláshelyként is hasznosítják a

kúria és a csűr épületét, valamint az ún. kisasszonyok házát.

– Alig három év alatt sikerült felújítani a pincétől a padlásig – tájékoztatott az épület történetéről *Csiszér Gábor*, a Gaál-kúria menedzsere. – Kisebbségi módosításokkal a padlásteren vendégszobák vannak kialakítva. A pincében éttermet és borpincét hoztak létre. Az egykori csűr is átépítették, vigyázva arra, hogy szervesen illeszkedjen Dálnok faluképébe. Az itt kialakított hálószobák, az étkező, a konyha és a kapcsolódást szolgáló dézsa, szauna megfelel a legkorszerűbb igényeknek. A részben erdővel borított, 25

hektáros birtokon van sportpálya, fedett grillezőhelyiség is. A főépület előtti részt gyümölcsös és rózsakert díszíti, amit valószínűleg az a bolgár kertész tervezett, aki a faluban nagyon sok szép kert kialakításában segédkezett.

A kúria sarkán egy tábla Barabás Miklósnak állít emléket. A későbbi híres festőt hat hónapos korában a férjet elhagyó édesanyja, Barabás Jánosné Gaál Terézia márkosfalvi otthonából gyalog vitte szülei dálnoki házába. Barabás Miklós a faluban gyerekeskedett, ezért a festő emléket is ápolják a jelenlegi tulajdonosok.

A kúria főbejárata és frontja a székely kúriák stílusát őrzi. Az épület központi része a szalon. Itt történtek a fontosabb események: vacsorák, a család társas élete. A két szárnyban voltak a hálószobák és a két konyha, mivel legtöbbször két család lakott együtt. Sikerült a régi kandallókat és a csempekályhát reprodukálni. De van központi fűtés is, hogy a szállóvendégek komfortját megteremtsék. Érdekes, hogy saját napelempark biztosítja a fűtéshez és világításhoz szükséges energiát.

A két oldalsó szárnyban most egy nappali és két kisebb ebédlő található. Egyik ebédlőben az eredeti bútort van. Ez a bútor, valamint egy ágy, két kis szekrény és egy tároló maradt meg a kúria berendezéséből. Ennek ellenére igyekeztek megteremteni egy elképzelt 19. századi hangulatot. A tetőtérben két apartman és két szoba van.

Kisasszonyok háza

Amikor nem volt már férfi utód a Gaál családban, csak három lány, az 1910-es években külön házat építettek nekik. A lányok 15-16 éves korukban átköltöztek ide, hogy legyen privát szférájuk. Ezért a faluban úgy is emlegették a házat, mint a kisasszonyok háza. Egyik vénkisasszony itt öregedett meg. Akkor vette át a Borbáth család a kúriát örökösként, mert az egyik lány Borbáth fiúhoz ment feleségül. Azóta – 2012-ig – a Borbáth család volt a kúria tulajdonosa. A kisasszonyok házában magyarországi tulajdonosa volt, aki nyaralónak használta, amíg 2018-ban az alapítvány megvásárolta, és most hivatalosan Gaál-villának nevezik. Kulcsosházként adják bérbe önelátó vendégeknek.

Kisasszonyok háza

A szalon

A természet kalendáriuma (DCLII.)

Kiss Székely Zoltán

*A jéghegy az ég üvegébe vág.
Hasad a mennybolt, kifordul belőle,
mint égi tartalom, a másvilág.*

*Cseppenként hullatja a jégmezőre
lélegzetét a szél, vérét a vad.
A látóhatár, mint a táj nyakörve,*

*megfeszíti a fénypórázokat.
Veszítened kell, ha széthull a forma,
mert a látvány elpusztulva tagad,*

*de lelked, a kijátszott metafora
túléli képzettársításait,
s mire a fagy az eget letarolja,*

*fölperzseli földi játékaid.
Már a végtelen keresztüze eget,
és a tartalom belülről vakít.*

Gál Éva Emese Téli tercinájában a fagy szigorának bőrtönéből szabaduló gondolat röptet életet a tájba.

*Nem nyüzögnek halállal messzeségek,
a fénypóráz, a nyakörv elszakad,
szétfeszíti kalitkáit az élet,*

s kirajzanak veled a madarak.

A festőművész-költő fagy kalitkáiból szabadult madarainak kirajzását követve indulok idei második januári utamra. Kedves Olvasóm, nem ígérek madárszárnyakat, csak némi röpködést aktuális természettudomány-történeti évszámok között. Tarts velem e szeszélyes ég-föld-közi mai utamon.

*Írtam a szótárat, adtam a grammatikát.
Általam értekezel magyarul, Kálmán; makulátlan
Biblia fénylik az én munkám nyoma gyanánt...*

Tóth István fordításában így hangzik **Bethlen Gábor** fejedelem titkos tanácsosának, **Bisterfeld János Henrik** gyulafehérvári tanárnak **Szenczi Molnár Albert**hez írt sírfelirata részlete. Süvegeljünk egyet Szenczi sírjánál a Házsongárdi temetőben.

*Mint az szép híves patakra
Az szarvas kíváncsozik...*

Ki ne ismerné a református lelkész, filozófus zsolnárköltő **XLII. zsolnárának** kezdősorait?

(...) mindig gondosan kerültem azt, hogy ha a magyarságról szólok, kis nemzetnek nevezzem a magyarságot. Mi számra nézve kis nemzet vagyunk, de sohasem éreztük magunkat abszolút értelemben kicsinek. S valóban, ha a nemzeteket nagy és kis nemzetekre osztályozzuk, az osztályozás kritériumát egészen másban kell találnunk, mint a pusztas lélekszámban.

Azt hiszem, nagyon komplex dolog, és sok ismérvből rakódik össze az, hogy melyik a kicsi és melyik a nagy nemzet. Szent meggyőződés, hogy ezek között a kritériumok között egyik legfontosabb az, hogy egy nemzet csak más nagy népek

által felkutatott igazságokat tanít-e a maga körében, vagy pedig annak a nemzetnek körében nagymértékben folyik-e eredeti kutatás is. Azok a nemzetek, amelyeknél nem folyik eredeti kutatás, amelyeknek még főiskoláik is csak arra szorítkoznak, hogy az idegen népek által felkutatott igazságokat tovább terjesszék, nagy nemzeteknek nem nevezhetők. Egy ilyen nemzet tanárai csak az idegen kultúrának commis-voyageurjei, utazói, ügynökei. Egy nemzet naggyá csak akkor lehet, ha kebelében önálló kutatás folyik.

A Magyarpécskán 1875-ben született **Klebsberg Kunó** kultuszminiszter, a két világháború közötti Magyarország legjelentősebb kultúr- és tudománypolitikusa 1932. január 17-én a **Felsőoktatásügyi Egyesület** közgyűlésén tartott, **Kutatás és oktatás** című előadásából vettem eme citátumot.

A megcsonkított országban a **népiskolai programja** keretében 5000, főként tanjai iskolát létesített, megreformálta a középiskolai oktatást, bevezetve a reál-gimnáziumot. Nagyszabású egyetemi építkezésekkel Szegeden, Debrecenben és Pécsen teremtette meg a felsőoktatás korszerű műhelyeit. Létrehozta a **Collegium Hungaricum**okat és az egyéb külföldi ösztöndíjak rendszerét, melyben a tudósutánpótlás biztosítását látta.

Felkarolta a természet- és műszaki tudományokat (is). Az alkalmazott tudományok fejlesztésének fontossága mellett – ebben az időszakban a vegyi- és gyógyszeripari kutatás a villamosság és nehéziparival együtt válik világhírűvé – az alap kutatás is csúcspontra hág. Ő hívta haza **Szent-Györgyi Albert**et. Különös szeretettel foglalkozott a Kolozsavárról elmenekült **Ferenc József Tudományegyetem** szegedi újjáépítésével. (Ő álmodta meg és alakította ki a Dóm teret a tudósok panteonjával.)

Már miniszteri pályafutásának kezdetén, közvetlenül Trianon után, 1922-ben megfogalmazta programjának alaptételét: „*A magyar hazát ma elsősorban nem a kard, hanem a kultúra tarthatja meg és teheti naggyá*”. Szállóigévé vált először megmosolygott jelszava, mely szerint a lefegyverzett ország honvédelmi tárcája a kultusztárca kell legyen. A magyar kultúrának politikai jelentőséget tulajdonított; annak teremtő erővé kell válnia, úgy, ahogy a XIX. századvég fellendülése is szellemi megújódással kezdődött.

Ma a csonka ország szellemi növekedését, a nemzet nagyságának megtartását éppen a határokon kívülre szakadt nemzetrezek nem csak anyagi és erkölcsi, de szellemi, tudásbeli erősítése garantálja. Az anyanyelvi oktatás minden szinten való segítése mellett a (reál- és humán-) tudományos kutatásban az előrehaladásukat a megbecsültség röppályáinak megnyitásával is segíti. A magyar tudomány önmagát építipallérozza az egész Kárpát-medencében.

Január 18-án időben kissé messzebb kalandozunk. E napon, 1911-ben költözött égi kaptárai mellé báró **Ambrózy Béla** földbirtokos, katonatiszt, a magyar méhészet egyik megalapítója.

Iskoláit Temesváron kezdte, 1853-tól a bécsi politechnikumban tanult, de 1855-ben abbahagyta, és tizenhét évesen katona lett. Az osztrák hadsereg tisztjeként 1859-ben az olaszországi hadjáratban a csaták közti pihenőkben megismerkedett a méhészettel. Mint írja: *A méhekkal Olaszország Conegliano nevű kisvárosában, 1859-ben mint huszártiszt Pietro Gardini házigazdánál ismerkedtem meg először.*

Ekkor határozta el, hogy otthon majd ennek szenteli az

„Mint az szép híves patakra az szarvas kíváncsozik”

életét. 1862-től Temes vármegyei birtokán méhészetet alapított, főleg bánati méhekkal foglalkozott. 1875-ben alapító tagja a **Délmagyarországi Méhészegyletnek**, s első elnöke volt az 1892-ben megalakult, az összes magyarországi méhészegyletet tömörítő **Országos Magyar Méhészeti Egyesületnek**.

Ambrózy a korszerű európai szintű méhészet egyik magyarországi képviselője, nyugati tapasztalatai alapján a vándorméhészet és a vándorlásra alkalmas ún. kettős ikerkaptár elterjesztője. Eredményeinek köszönhetően az egy méhcsalád után 1889-ben elért 5-6 kg-os mézhhozam 33-35 kg-ra emelkedhetett.

Megismerkedve a Buziáson méhészkedő **Grand Miklós** néptanítóval, közöttük nem csupán munkatársi, de baráti kötelékek szövődtek. Az ő közbenjárására lett Grand 1885-től a méhészeti vándortanítói intézmény országos szakfelügyelője és vezetője. A néptanító és a főnemes egymást segítve emelték az azt megillető helyére a magyar méhészetet.

Így történhetett, hogy – amint a falusi néptanítók többsége a XIX. század végén s a XX. század első felében – dédnagyapám és nagyapám is kántortanítóként egész életükben – nagyapám Vásárhelyre való beköltözéséig – nagyon komolyan méhészkedett, tudását átadva tanítványainak.

Ambrózy fő műve a Temesváron 1896-ban megjelent **A méh** című könyv, melyet korábban a **Magyar Méh** 1881-1884. évfolyamaiban is közzétett sorozatként. Kortársai, a sajtó és a köznyelv szenvedélyes ügyszeretete miatt, „mézes bárónak” nevezték. 2014 januárjától a temesvári evangélikus templomban emléktábla őrzi emlékét. Az emléktáblát a **Báró Ambrózy Béla Mézlovagrend** és az **Ambrózy Béla báró Méhész és Környezetvédő Egyesület** állította a névadó tiszteletére.

Időben még messzebb kalandozva álljunk meg egy percre első gazdasági szakírónk, **Nagyváthy János** emléke előtt. 1755. január 19-én született Festetichék keszthelyi uradalmának jószágkormányzója. Keszthelyen írta **A szorgalmatos mezei gazda** című munkáját, amely az első jelentős magyar nyelvű mezőgazdasági szakkönyvünk. A későbbiekben Csurgón élt és további szakmunkákat publikált. Korának felvilágosult mezőgazdászaként tartjuk számon.

Hanem ne feledkezzünk meg az elmúlt fél évszázad magyar tudósairól sem. Bár sohasem élt Magyarországon, **Polányi János Károly** a világhírű magyar tudósok névsorát bővíti. Kilencvenhat évvel ezelőtt, 1929. január 29-én született a Nobel-díjas vegyész, a neves polihisztor **Polányi Mihály** és **Kemény Magda** gyermekeként Berlinben. A család a nemzetiszocializmus térhódítása elől 1933-ban Manchesterbe menekült. A fiú vegyész apja munkahelyén tanult, majd kutató vegyészként 1956-ban Torontóban telepedett le. 1958-ban **Kenneth Cashion**nal együtt tették meg első felfedezésüket a kemolumineszcencia területén, amikor egy gerjesztett állapotú atom fényt bocsát ki. 1986-ban **D. R. Herschbach**hal és **Yuan T. Lee**vel megosztva kémiai Nobel-díjjal tüntették ki „*az elemi kémiai folyamatok dinamikájával kapcsolatos felfedezéseiért*”. 2001 óta a **Magyar Tudományos Akadémia** tiszteleti tagja.

Kirajzó madarak, tiszta forrást kereső szarvas, méhek téli szunnyadása – mögüjük felseljő fények: szakadó fénypóráz és fényt gerjesztő tudás. Mindez mi vagyunk – megtartottak és megtartók, itt a Kárpát-medencében.

Maradok kiváló tisztelettel.

Kelt 2025-ben, 391 évvel Szenczi Molnár Albert halála után

Zúzmarás napkelte – olvadva pusztul, s tagadja önmagát

Épített örökségünk

Ahol Udvarhely műemlék jellegű épületei összpontosulnak

Székelyudvarhely a hajdani Udvarhelyszék anyavárosa, a későbbi Udvarhely vármegye székhelye volt. Udvarhely Hargita megye második legnépesebb városa. Fontos közúti csomópont, vasúton vízszint végállomás. Ma Székelyudvarhely a Hargita megye nyugati harmadát magába foglaló udvarhelyi körzet központja, az erdélyi magyarság egyik szellemi fellegvára. A város az Udvarhelyi-medence egyik legkorábbi települése. Székelyföld és a székely székek központja évszázadokon keresztül. A települést valószínűleg Zsigmond király emelte városi rangra, aki a településen járt, amikor István erdélyi vajdával gyűlt meg a baja, de az erdélyi fejedelmek is megadtak minden kiváltságot a városnak. Székelyudvarhely nem tervszerűen épített, fejlesztett város, hanem a Nagy-Küküllő mindkét partján elterülő négy kisebb telep és három falu fokozatos egybeolvadásából nőtt várossá.

Nagy-Bodó Tibor

A városközpont

Az idők folyamán téglalap alakúvá formálódott főter és közvetlen környéke alkotja a belvárost, három főút és néhány utca összefutó öblében. Műemlékei, műemlék jellegű épületei és épülettömbjei itt összpontosulnak: az óváros lényege sűrűsödik ott.

A kereskedelmi gócpontot alkotó és patinás műemlék épületekből álló Kossuth Lajos utca, a romantikus és festőien emelkedő, macskakövekkel kirakott Szentimre utca, a virágpiacnak helyet adó Patkóban elhelyezett Vasszékely, a Szent Miklós-plébániatemplomhoz felvezető, a város panorámájára rálátó hangulatos lépcsősor, a restaurálás alatt álló vár, nyugat-európai hangulatot árasztó, pazar szórakozóhelyei, a városnak a Küküllő mellett található, andalgásra csábító sétateret, a Tomcsa Sándor Színház impozáns épülete, a nemzet nagyjait megörökítő szobor-

park, a szombatfalvi negyed csinos villái, avagy a Malom utcai negyed modern és ízléses épületei nem egy európai nagyváros urbanisztikai összképébe is beleillenek. Ez a sokszínű, sűrített városkép ragadja meg a látogatót.

A ferences templom és kolostor

A műemlék épületet népiesen Barátok templomának és zárdájának nevezik. A templom és a kolostor 1728–1779 között épült, a barokk és a klasszicizmus közötti átmeneti korszak stílusjegyeit ötvözi.

A templom harminchat méter hosszú, tizenhét méter széles, belső magassága tizennégy méter. Keleti tornyában két harang van.

A 18. században a székelyudvarhelyi kolostor az egyik legnépesebb erdélyi ferences ház volt, ahol több káptalani ülést tartottak, 1755-ban konventi rangot kapott. A kolostor elemi iskolát is működtetett, majdnem a második világháborúig.

1949-ben az épületet hatóságilag lefoglalták, először raktárként, majd fiúbentlakásként működtették. A rend az 1989-es fordulat után kapta vissza épületeit, 1991-től apácák élnek itt.

A főtéren, a református templom melletti parkban áll Orbán Balázs (1829–1890), a legnagyobb székely bronzszobra, alkotója Hunyadi László marosvásárhelyi képzőművész.

A műemlék templomban 1734-ben már miséztek

A mai épületegyüttes építéstörténetének több részlete még tisztázatlan. Az 1712-ben emlegetett munkálatok valószínűleg már a mai épületegyüttesen folytak, ám egybehangzó vélemények szerint a telek déli sarkán álló templom alapkövét csak 1730-ban rakták le. Ennek ellentmondani látszik a főbejárat keretének oromzatán feltűnő 1728-as évszám, ami az építkezések kezdetét jelezheti, de a kapukeret származhat egy régebbi épületből is. Tény, hogy az épületben 1734-ben már miséztek, a kész templomot ábrázolja a Székelyudvarhelyről készült 1735-ös Johannes Haas-féle vízfestmény a J. Conrad von Weiss-gyűjteményből,

ragott ferences jelvény, a két keresztbe tett kar látható, mögöttük a kettős kereszttel.

A 18. századi feszület eredetileg a főoltár főszobra volt

A főbejáratból nyíló, tornyok által közrefogott előcsarnokból két oldalkápolna nyílik a toronyaljban, az egyikben 18. századi feszület áll – eredetileg a főoltár főszobra volt. A hajóhoz három-három oldalkápolna csatlakozik, melyek dongaboltozata félköríves árkádsorral kapcsolódik a hajó fiókos dongaboltozattal fedett teréhez. A sekrestyék ajtóit egyenes záródásúak, a szentélyből a sekrestyékbe ablakok nyílnak. A templom belső terének építészeti kiképzése sokkal erőteljesebb, sodróbb, barokkosabb, mint a homlokzatoké.

Szintén Weisz Attila ír arról, hogy a kolostor kétszintes épület-tömbje négyzetes, belső udvaros kompozíció.

A történeti adatok értelmében a nyugati és az északi szárnyak épültek meg először, így a várostól való elzártság már érvényesülhetett. Ezeket a szárnyakat a templommal egyszerűre kezdhették el, egyik szárnya már 1739-ben állt, amint a belső udvarról nyíló ajtó kökeretének a felirata mutatja.

Az épületeket 1752-ben fejezték be, de a kolostorudvar teljes bezárására az 1900–1908 közötti építkezésig kellett várni.

Veöreös András építész figyelt fel arra, hogy a templom alaprajza egyedi az erdélyi 18. századi ferences templomok között, hiszen a jezsuita – a római II Gesú alaprajzát követő – térszervezési formát alkalmazza. Ez a megfigyelés azért fontos, mert eszerint az udvarhelyi ferences templom erdélyi viszonylatban igen korán érvényesült ez a tértípus, a nagybányai (1717–1720) és a kolozsvári (1718–1724) – tervezőjük Christoph Tausch – jezsuita templomoknál nem sokkal később.

A református templom

A református templom Székelyudvarhely főterén – a mai Szabadság tér és a Márton Áron tér között – épült 1780–1781-ben, két részre osztva az egykori piacteret.

Építtetője Baczkamadarasai Kis Gergely (1737–1787), a református kollégium neves rektorprofesszora, akinek KG monogramja a templom nyugatra néző cserépfedélén olvasható az 1781-es évszámmal.

A templom alapterülete 528 négyzetméter, az új épület nem a régebbi Szent Anna-kápolna maradványaira épült, a református templom stílusa eltér a plébániatemplométól, a homlokzati felépítése is más.

A Keresztes Géza műépítész, műemlékvédelmi szakmérnök által a rendelkezésünkre bocsátott szakvéleményből tudjuk meg, hogy a templom jó arányú belső tere, a piléreken nyugvó két oldalkarzat,

A ferences templom egykor

ezeknek tömör, tükrös mellvédje, a pillérek párkányfejezete és a rájuk támaszkodó félköríves árkádok a klasszicizmus stílusirányzatát rögzítik.

A protestáns barokk elemei: a keleti kiugró bejárat rész hajlított kontúrja, a toronybejárat szemöldökpárkánya, az északi feljárt és az északi oldal három félköríves ablaka kagyló- és levéldíszje.

A református templom építését 1781-ben fejezték be, 1782-ben berendezték. Elkészült a díszes márványszék, majd sorra a padok, a szószékkorona, az úrasztala, az orgona. 1783-ban vásárolták a harangokat, 1789-ben kifestették a templomot.

A kisebbik, 450 kilogrammos harang 1784-ből való, Daniel István és gróf Mikes Anna ajándéka.

Demján László műemlékvédő építész kiegészítése

Udvarhelyszék katolikus életének múltbéli zaklatott és peregrinációs időszakát felidézve nem mehetünk el Szabó Gyula regényfolyama, *A sátán labdája* mellett. Itt tesz említést a *Székelyudvarhelyi kódexről*, erről az 1526–28 között írt magyar nyelvemléki csodáról. Mi is a kódex? Egy olyan szellemi-nyelvi tisztulás, amikor a 15–16. században a deák-, azaz latinnyelv-használat mellett kiemelkedik az árnyékból a magyar nyelvű írásbeliség, és a kolostorok könyvespolcainak kezd sűrűsödni az anyanyelvi egyházi és világi írás. Megjelennek a különböző hazai és idegen bibliafordítások, ellensúlyozva a deákul nem tudók olvasati palettáját.

A Székelyudvarhelyi kódexet jegyezte, azaz fordította „az dyaky botvrol ez magar nelwre... ne nézed kedég zere to hvom ez yrasnak az o parazt voltat...”.

Nyújtódi András szerzetes fráter

az őszösvetségi Judit könyvét húga, szintén Judit apáca számára. Nyújtódi Judit ez idő tájt a tövisi kolostor lakója volt, amelynek aszkétacellájából csak hallgathatta a törökverő Hunyadi János által emelt toronyóra kongatásait, netán kerti sétái során magával vihette Ferenc-rendi testvére vaskos irományát.

A székelyudvarhelyi jezsuita templomos kolostor boltozott ke-rengőjének világos ablakmélyedéseiben többször fekete-piros színnel átvitt, díszesnek nem mondható kódex végül a kollégium tulajdona lett. Innen vándorolt Székelyföld parókus eklézsiába, mígnem a retentően leromlott állagú iromány megmentése végett 1886-ban a Nyelvtudományi Bizottság felkéri a Marosvásárhelyen is tevékenykedett Szabó Sámuel, a lappangó kódex felfedezőjét, hogy lektorálja, hogy végre egybefogottan kiadhassa ezt az egyházi és összmagyar nyelvi emléket.

Végül a Magyar Tudományos Akadémia jóvoltából 1907-ben sikeresen kiadják. Nyelvemléki érdekesség a belső fatábláján bejegyzett hitelesítő szöveg: „*A° 1810 detexi librum hunc scriotum esse in utilitatem Monialis Judithae Nwythody a Fratre Andrea Nwythody Franciscano Anno 1526...*”.

Közel fél évszázados világvándorlása után páncélszekrényben pihen végleges otthonában, a székelyudvarhelyi Tamási Áron Gimnáziumban.

(Befejező rész – időszerű kiegészítésekkel – a következő lapszám-ban.)

* *A rendelkezésünkre bocsátott dokumentációkért külön köszönet Keresztes Géza műépítész, műemlékvédő szakmérnöknek; az illusztrációkat, a régi és a mai képeket Demján László műemlékvédő építész a saját munkájából és gyűjteményéből küldte el a szerzőnek.*

A ferences templom napjainkban

FEHÉR FEKETE

Szerkeszti: Kiss Éva 1135.

Seneca véleményét idézzük a rejtvény fősoraiban.		1	KORSZAK	... FAIR LADY (MUSICAL) NEM TUD BESZÉLNI	A TÁVOLBA	NŐI NÉV (JAN. 19.)	A LEJT VÁLTJA
		K					G
		FRANCIA SZIGET		FIATAL NŐ			
		ELŐRE JUT		ELŐ ELLEN-TÉTE			
2	H	ÉGÉS-TERMÉK			FOLYÓ (SPANYOL)		
LÓKÓRÓM		PEDAGÓGUS			RÉGIO		
			... TROLL (SUE MŰVE)			RÓMAI EZER	
			OLASZ NEVELŐ			MŰV. TÖRT. (NÓRA)	
FŐVÁROSA BAMAKO			GYEREK-SÍRÁS			AZ ARGON VEGYJELE	
			CIKKET KIVÁG			ÖZÖNLŐ	
ISZKOLÓ				LÉPKEDŐ			
				SZOLMIZÁCIÓS HANG			
MOCSÁRI NÖVÉNY			ELEKI		SZÖGMÉR-TÉK (RÖV.)		
			NÉMET TOJÁS		RÁMA		
DOKTOR (RÖV.)			GÁTBA ÜTKÖZIK				... VAN (RAKTÁRBA KERÜLT)
A HÁZBA			HOZZÁ-TARTOZÓ				
		HATÁRTALAN ORION!			NŐI NÉV (SZEPT. 16.)		
		KÖZÉPEN LEADI			BIOLÓGIA-LAG LÉTEZIK		
ELÓTAG: ÚJ			NULLA			BELÁTI	
			JÓTEKONY-KODIK			ÉLETEM APADÓ ... (ADY)	
KÖZKATONA				ALÁ		ERREFELEI	
TILTÓSZÓ				AZ EGYIK SZÜLŐ		ALUDNI SZERETNE	
		ARRA A HELYRE			SZÉLESRE NYITÓ		
		LEHULL			TÜZET SZÜNTETŐ		
A-BAN PÁRJA			É-OLASZ FOLYÓ		TALÁL		
			VÍZZEL TISZÍT		ORVOSI SZAK (RÖV.)		
SZÉKELY IS			ÓRLÓ-ÜZEM			RÓMAI ÖT	
			FÁBA VÉS			A JAZZ PÁRATLAN!	
				ILION EZTI			
TÉVESEN JEGYZŐ	E						L. N. J.

A KARÁCSONYI ÉNEK című pályázat nyertesei:

Jakab László,

Marosvásárhely, Kárpátok sétány

Szabó András és Szabó Anna-Mária,

Marosvásárhely, I. L. Caragiale u.

A pályázati rejtvény megfejtése:

ZENGJEN A HÁLA, MERT FÖLDRE SZÁLLT AZ ÉG KIRÁLYA.

Kérjük a nyerteseket, jelentkezzenek a 0265/268-854-es telefonszámon.

Megfejtések a december 27-i számból:

Minirejtvények:

1. Tucholsky

2. A bujdosók

Skandi:

Háborútól mentes, boldog új évet kíván a szerkesztőség.

PÁLYÁZATI REJTVÉNY

PÁLYÁZATI SZELVÉNY		GOETHE TANÁCSA		1	2	3	Y	4	5	6	7	8	H
		9						10					
11	12	13	14	15		16	17	18				19	
20						21		22			23		
24				25	26		27			28			M
29			30		31		32			33		34	
35			36	37		38			39		40		41
É		42			43		44	45		46		47	
48	49				50	51		52			53		
54				55			56				57		58
E			G							59			

VÍZSZINTES: 1. Az idézet első része. 9. Fekvőbútor. 10. Elmélet. 11. Női név (jún. 10.). 16. Földet forgat. 18. Izomkötő. 19. Cin. 20. Kiesik a kezéből. 21. Férfinév (okt. 20.). 23. Bemenet! 24. Az elégia fele! 25. Az idő párja. 27. Ősi fegyver. 28. Elek! 29. Amerikai egyetem. 31. Beismeri a bűneit. 33. A tejből marad vissza. 35. Lesetlen! 36. Növény alsó része. 38. Magad. 39. Rövid köszönés. 40. Tömegesen pusztít. 42. A ... két-szer fárad (szólás). 44. Futás indítása. 47. A rádium vegyjele. 48. A szöglet nem szó! 50. Továbbá (kötőszó). 52. George (Mary Ann Evans angol író). 54. Az itrium és az alumínium vegyjele. 55. Hatalmas. 57. Redőny. 59. Esetleg.

FÜGGŐLEGES: 1. Szemmel érzékel. 2. Egére! 3. Ipari üzem. 4. Vendéglői lap. 5. Pá-píron rögzít. 6. Húz. 7. Dublin lakója. 8. Délvidéki író, költő (Nándor). 11. Az idézet befejező része. 12. Másik (igazi) neve. 13. Madridi sportklub. 14. A magja magjai! 15. Ezen a helyen. 17. Bútor lehet ilyen. 21. Gabonát betakarít. 22. Most készült. 23. Teo-retikus, elméleti. 26. Esztendő. 28. Szolmizációs hang. 30. Táplál. 32. Vadászok megfigyelőhelye. 33. Becézett Sarolta. 34. Szagló-, szimatolószerünk. 37. Rég élt előd. 39. Pál becézése. 41. Az asztalra letett kártyalap. 42. Jelfogó. 43. Lábunk része. 45. Háromdimenziós tárgy. 46. A Biblia első öt könyve (Mózes könyvei). 49. Végül tálal! 51. Német névmás. 53. Taszít. 55. Oersted (röv.). 56. Keresztül. 58. Éneklőhang.

L. N. J.

A pályázati rejtvényben szereplő helyes megfejtéseket január 30-ig a Népújság címére (Dózsa György u. 9. szám) beküldők közül két személy egy-egy könyvet nyer. A pályázati szelvényt – a pályázat címével együtt – kérjük kivágni és a borítékra ráragasztani.

Írók, költők

1	2	3	4	Y	5	Á
6					7	
		8		9		
10	11		12			S
13		14			15	
16				17		18
19			20			

VÍZSZINTES:

1. Nagy magyar költő. 6. Későre. 7. Nehézfém, vegyjele SN. 8. Lehetőség jelzője lehet. 10. A nóta vége! 12. Eblak. 13. Feltett szándék. 16. Kisebb ház. 17. Sérülés a bőrön. 19. Dublin lakója. 20. Dolgozik a ruhakészítő.

FÜGGŐLEGES:

1. Egy bútordarabra vonatkozó. 2. Fába vés. 3. Határtalanul fakad! 4. Palatinus. 5. Kémiai elem (vegyjele I). 9. Talján. 11. Szándékozik. 14. Csak félig! 15. Ótörái ital. 18. Néma baba!

1	2	U	3	4	5	A
6			7			
8		9		10		
11			12			E
		13			14	15
15	16				17	18
19			20			

VÍZSZINTES:

1. Francia költő, író (Charles). 6. Sodrás. 7. Regényszerzőre vonatkozó. 8. Páratlan trafik! 10. Francia levegő. 11. Kevert folyadék. 13. Hegycsúcs. 15. Női név (máj. 3.). 17. Földet forgat. 19. Állóvíz. 20. Ház- vagy szobabérlő.

FÜGGŐLEGES:

1. Bátorra tesz. 2. Nagy kazah tó. 3. Német és olasz autójel. 4. A költészet szerelmi múzsa. 5. Törvény (francia). 9. Tébéli test. 12. Nagy kazah tó. 14. Gubós növény. 16. Fába vés. 18. Ásványi fűszer.

L. N. J.

KOBÁK KÖNYVESBOLT

Marosvásárhely,
Győzelem tér
18. szám,
www.bookyard.ro

A MAGYAR kultúra NAPJA

MAROSVÁSÁRHELY, KULTÚRPALOTA

Becsomagolni egy egész életet
BOGDÁN ZSOLT színész előadása

Kodály Zoltán: Psalmus Hungaricus
**MAROSVÁSÁRHELYI ÁLLAMI
FILHARMÓNIA
ZENEKARA ÉS ÉNEKKARA**

Közreműködik:
PATAKI ADORJÁN tenor
Vezényel:
HORVÁTH JÓZSEF karmester

2025.
JANUÁR 22.
18:00

A belépődíj ára 30 lej.
Jegyek korlátozott számban kaphatók
a Kultúrpalota jegypénztárában.
A JEGYBEVÉTELT JÓTÉKONY CÉLRA FORDÍTJUK!

Felmérés:

Az európaiak másoknál jobban tartanak Trump második elnökségétől

Az USA hagyományos szövetséges országainak, például az Egyesült Királyságnak, Dél-Koreának és az EU tagállamainak polgárai a világ többi részéhez képest nagyobb kétségeket fejeznek ki a Trump-kormányzat jövőjével kapcsolatban – derül ki egy új globális felmérésből.

Az Egyesült Államok európai szövetségei a legpesszimistábbak a Donald Trump elnöksége alatt várható globális renddel kapcsolatban – ez a következtetése az Európai Külkapcsolati Tanács (ECFR) és az Oxfordi Egyetem által készített felmérésnek.

Az EU-ban és az Egyesült Királyságban az emberek többsége úgy látja, hogy egy második Trump-kormányzat káros lenne az amerikai állampolgárokra, saját országukra és a globális konfliktusok megoldására nézve. Hasonlóképpen Dél-Koreában is feltűnően bizalmatlan a közvélemény Trumpgal kapcsolatban.

Trump kiszámíthatatlansága a külpolitikában, különösen a NATO-hoz és az ukrajnai háborúhoz való hozzáállása egyre inkább aggodalmat kelt Európa-szerte azzal kapcsolatban, hogy az USA támogatná-e transzatlanti szövetségeit egy esetleges konfliktus esetén.

Az EU bármilyen kísérlete, hogy egységet teremtsen a Trumpgal szembeni közvetlen szembenállásban, komoly megosztottsághoz vezethet mind a tagállamok között, mind a tagállamokon belül – áll a jelentésben.

Az EU-ban a megkérdezettek 21%-a tekinti az Egyesült Államokat szövetségesnek, aki osztozik az érdekekben és értékekben, 50% szükséges partnernek, míg 3% konfliktusban álló riválisnak tartja.

Az USA következő években betöltött szerepének megítélésével kapcsolatos nézetkülönbségek tükröződnek annak megítélésében is, hogy mely országok lesznek a fő globális szereplők.

Világszerte sokan egyre inkább úgy tekintenek az Európai Unióra mint globális nagyhatalomra. A legtöbb ország, köztük Kína, az Egyesült Államok és Szaúd-Arábia úgy látja, hogy az EU képes egyenrangú tárgyalásokat folytatni más nagyhatalmakkal.

A tanulmány szerint azonban maguk az európaiak a legszeptikusabbak az EU befolyását illetően: a polgárok csaknem fele kételkedik abban, hogy az EU képes lenne azonos feltételek mellett tárgyalni az Egyesült Államokkal vagy Kínával. (Forrás: Euronews)

Unió biztos:

A bővítés érdemi szempontok alapján történik

Marta Kos szerint az új tagok felvételének a jelenlegi, illetve a jövőbeli tagállamok érdekeit egyaránt szolgálnia kell. „Nem lesz geopolitikai kedvezmény. A bővítés folyamata továbbra is érdemeken alapul. Amint azt már elmondtam, a jogállamiság és az alapvető értékek továbbra is az uniós bővítési politika sarokkövei lesznek, a megreformált és kibővített közösség alapjait képezik majd” – hangsúlyozta Marta Kos.

A uniós tagállamok most azt figyelik, hogy hogyan haladnak a csatlakozási tárgyalások, különösen Ukrajnával, Grúziával és Moldovával. Mindhárom ország azután kapott uniós tagjelölti státuszt, hogy Oroszország 2022-ben háborút indított Ukrajna ellen. Ukrajnával és Moldovával tavaly júniusban kezdődtek meg a hivatalos csatlakozási tárgyalások. A lépés mérföldkőnek számított, és az Ukrajna európai jövőjébe vetett bizalmat jelezte. De mindkét ország előtt hosszú még az út: Moldova egyre növekvő orosz befolyás alatt áll, Ukrajna pedig olyan EU-tagok ellenségeskedésével néz szembe, mint Szlovákia és Magyarország. Grúzia csatlakozása közben valószínűleg továbbra is függőben marad, az ország november végén elhalasztotta felvételi kérelmét, miután az Európai Parlament állásfoglalásban ítélte el az országban tartott parlamenti választásokat.

Moszkva árnyéka vetül az EU bővítési törekvéseire

A közelmúltbeli grúzai és moldovai választások megmutatták, hogy a Kreml hogyan dolgozik az EU keleti terjeszkedésének ellensúlyozásán.

A tagjelölt országok uniós taggá válásának előrehaladásáról szóló, szerdán Brüsszelben nyilvánosságra hozott éves értékelés szerint a reménybeli tagjelöltek egyike sem tett nagy lépéseket, annak ellenére, hogy az európai blokk megújította elhatározását a blokk bővítése érdekében.

Tíz állam várakozik a csatlakozásra, közülük kilencet hivatalosan is tagjelöltként ismertek el

Oroszország ukrajnai inváziója új lendületet adott a folyamatnak, hogy integrálják ezeket az országokat az európai közösségbe, annak érdekében, hogy elkerüljék az úgynevezett „szürke zóna” kialakulását a keleti szárnyon.

„A feszült geopolitikai helyzet minden eddiginél kényszerítőbbé teszi, hogy befejezzük kontinensünk újraegyesítését, a demokrácia és a jogállamiság azonos értékei alapján” – mondta Ursula von der Leyen, az Európai Bizottság elnöke minapi nyilatkozatában.

A közelmúltban a Grúziában és Moldovában tartott választások azonban rávilágítottak a Moszkva és Brüsszel közötti kötélfűzésre; ezek az erőfeszítések a tagjelölt államoknak a saját befolyási övezetükbe való bevonását célozzák.

A felmérések szerint a grúzok mintegy 80%-a támogatja az uniós tagságot. (Euronews)

Hogyan tudnék élni nélküled?

A Demjén Ferenc dalait feldolgozó filmet egy hónap alatt több mint 400 ezer néző látta a magyar mozikban. Január 17-től Marosvásárhelyen, a Cinema City és a Cineplexx mozikban is vetítik.

Lili korunk tipikus lánya: magányos, és igyekszik bebeszélni magának, hogy így jó neki. De egyszer a szülei lakásában talál egy régi levélsomagot, amit az anyja, úgy látszik, egyáltalán nem akart megmutatni neki. Ő persze nem sokat habozik, olvasni kezd,

és meglevenedik előtte a múlt... a kilencvenes évek elejének egy felejthetetlen nyara, amikor három jó barátó a Balatonnál vakációzik, és közülük csak Eszter (Töröcsik Franciska) akar hűséges maradni az otthon hagyott, karót nyelt pasijához. De általában mérnöki pontossággal követett terveit kissé összekuszálja, hogy megismerkedik egy sráccal (Ember Márk), aki laza, vicces, és van még egy nagyon jó tulajdonsága: zenekarban játszik, és esténként a szigligeti strandon lép fel a haverjaival...

A Balaton-parti nyár áthangolja néhány fiatal ember életét – és még a gyerekeiket is...

Demjén Ferenc dalai feledhetetlen, minden generációt újra meghódító slágerek. A napjainkban és harminc évvel ezelőtt játszó napfényes, zenés vígjátékban a legismertebb száma (Sajtból van a hold, Darabokra törted a szívem, Szerelmonvat, Jégszív stb.) éneklő fiatal színészek és zenészek: Töröcsik Franciska, Marics Peti, Ember Márk, Brasch Bence, Király Marcell és társaik. A filmet az elmúlt évtizedek magyar vígjátékainak legsikeresebb alkotói hozták össze, a kreatív producer Goda Kriszta (BÚEK, Csak szex és más semmi), a rendező Orosz Dénes (Seveled, Coming Out), a forgatókönyvet a magyar standup királynője, Kormos Anett (Mintaapák, A mi kis falunk) írta.

A Ványa bácsi a Duna televízióban

Január 22-én mutatja be a Duna a Ványa bácsi – Buborékkeringő című Csehov-feldolgozást, a film forgatásának kulisszatitkairól már január 15-én beszéltek a csatornán. A Család-barát vendégeként a tévéfilm egyik főszereplője, Szervét Tibor Jászai Mari-díjas színművész árult el részleteket az alkotásról.

A Csehov klasszikusából, a Megafilm Service, a Médiaszolgáltatás-támogató és Vagyonkezelő Alap (MTVA) koprodukcijában, a Nemzeti Filmintézet támogatásával készült tévéfilm premierje január 22-én lesz a Dunán. A rendszerváltás környékén játszódó Ványa bácsi – Buborékkeringő televíziós bemutatója kapcsán az egyik főszereplőt, Jakabot alakító Szervét Tibor a Duna Család-barát című műsorában hangsúlyozta, pályafutása alatt többször nyílt módja színházban Csehov-művet színpadra vinni, jelenleg is játszik a tévéfilm alapjául szolgáló azonos című darabban a Thália Színházban. „A film forgatókönyvírói új tulajdonságokkal ruházták fel a karaktereket, más dimenziót adva ezzel a szerepeknek. Jakab esetében belekerült egy megszállott elköteleződés, hogy megírja élete nagy művét, ami pluszt ad történetének a színpadi Csehov-szerephez képest” – mondta a Jászai Mari-díjas színművész a film-adaptáció kapcsán. Szervét Tibor Szerencsés Jakab szerepében a birtok örök megmondóemberét,

egy narcisztikus, mégis magával ragadó személyiséget alakít. Ő az ünneplélt színházi kritikus, akinek meggyőződése, hogy méltatlanul félreállították. Körmondataiban az első szavak rendszerint utík az utolsót. A színművész megosztotta a premier előtti bemutatón átélte nézői élményét is. „Öröm volt nézni a filmet, csodálatos operatőri munka és zene támogatja a történetet” – fogalmazott Szervét Tibor a Dunán január 22-én 22 órától látható Ványa bácsi – Buborékkeringő kapcsán. A premiert megelőzően a csatorna a forgatás kulisszatitkairól is megmutatta a nézőknek, január 15-én 22 órától az Így készült a Ványa bácsi – Buborékkeringő című werkfilmvet tűzte műsorára. A teljes beszélgetés újranezhető a Család-barát MédiaKlikk-oldalán. (közlemény)

Tisztább Marosvásárhely – vegyen részt Ön is!

Január 20-án, hétfőn kezdődik a hulladékgazdálkodásról szóló felvilágosító kampány.

Miért fontos?

A szemétnak nem a megfelelő időpontban – nem a gyűjtési napokon/órákban – való kihelyezése befolyásolja a város imázsát, de a környezetet is.

Mit csinálunk?

* A polgármesteri hivatal dolgozói és a helyi rendőrök ellenőrzik a város egyes területeit.

* A szabálysértésért figyelmeztetnek, az ismételt elkövetésért pedig pénzbírságot szabnak ki.

Mit tehet Ön?

* Csak a meghatározott napokon és időpontokban vigye ki a szemetet.

* Helyezze el a szelektíven gyűjtött hulladékot a kijelölt helyeken.

* Segítsen városunk tisztán tartásában azzal, hogy tájékozódik a hulladékgyűjtési programról. A polgármesteri hivatal honlapján, az erre a célra fenntartott menüpont alatt találja meg: Havi hulladékgyűjtési és szállítási ütemterv 2025-re: <https://rb.gy/2tdjgq>.

* Panasszal vagy segítségkéréssel kapcsolatban a honlapon, illetve az erre a célra fenntartott telefonszámokon fordulhat a köztisztasági szolgáltatókhoz: <https://rb.gy/2tdjgq>.

Továbbítsa ezt az üzenetet barátainak és szomszédainak!

Vegyen részt Ön is!

Együtt tisztábbá, egészségesebbé és civilizáltabbá tehetjük városunkat!

A bel- és külkapcsolati osztály

A hirdetési rovatban
megjelent
közlemények, reklámok
tartalmáért a hirdetésfeladó
vállalja a felelősséget!

ADÁSVÉTEL

ELADÓ nagyon jó állapotban egy férfitélikabát (hossza 114 cm, mellbőssége 98 cm). Tel. 0749-425-224, 8–18 óra között. (24872-I)

LAKÁS

ELADÓ Marosvásárhely központjában levő, jó állapotú, panorámás, 2 szobás, téglá építésű tömbházlakás. Tel. 0774-639-286. (24644-I)

ELADÓ családi ház Cserefalván: konyha, kamra, fürdő, nappali, 2 szoba, mellékhelyiségek, istálló, csűr, pince (12 ár). Irányár: 65.000 euró. Tel. 0753-502-572. (24849-I)

MINDENFÉLE

KÉSZÍTÜNK gránitból, mozaikból sírkeretet, kriptát, fedlapot stb., és vállaljuk sírok javítását. Elérhető árak, részletre is. Tel. 0770-873-809. (24815-I)

FUVART, bútorthordást vállalunk személyzettel, külföldre is, és törmelék-szállítást. Tel. 0749-543-104. (24374-I)

LÉPCSŐHÁZFESTÉST vállalom. Tel. 0741-699-761. (24806-I)

RENDELÉSRE BÚTORT készítek. Tel. 0748-691-858. (68310-I)

MEGEMLEKEZÉS

Az élet csendesen megy tovább.
A szerető emléked elkísér egy életen át.
Szomorú szívvel emlékezünk január 15-én a marosvásárhelyi SZABÓ SÁNDORRA halálának 28. évfordulóján. Emléke legyen áldott, nyugalma csendes!
Emlékét szeretettel őrzi felesége, Marika, lányai: Babuci és Hajni, veje, Karcsi és unokái: Árpika és Boti. (24842-I)

Akiket szeretünk, azok sosem mennek el igazán. Mindig velünk maradnak emlékeinkben és szívünkben.
Kegelettel és szomorú szívvel emlékezünk szüleinkre, a nyárádszentlászlói KOVÁCS FERENCRE halálának 9., valamint KOVÁCS ELLÁRA halálának 6. évfordulóján.
Emléküket örökre szívünkbe zárjuk. Nyugodjanak békében!
Szeretteik. (24856-I)

„A szeretet nem múlik el, csak átalakul az emlékekben.”
Január 17-én emlékezünk BÁLINT ZOLTÁNRA halálának 15. évfordulóján.
Szerettei. (24867-I)

Ha egy könnycsepp gördül végig az arcunkon,
az azért van, mert szeretünk, és hiányzol nagyon.
Szomorú szívvel, soha el nem múló fájdalommal emlékezünk január 19-én a szeretett, drága férjre, édesapára, nagyapára, apósra, rokonra, JÁNOSI LEVENTE KÁROLYRA halálának első évfordulóján.
Emléked örök szeretettel őrizzük szívünkben. Nyugodjál békében!
Szeretteid. (24879-I)

Soha el nem múló fájdalommal emlékezünk GYÉRESI LAJOSRA halálának első évfordulóján. Felejtethetlen emléket szívünkben őrizzük egy életen át. Emléke legyen áldott, nyugalma csendes!
Bánatos szerettei. (24880-I)

Ma, január 17-én 18 éve, hogy a drága férj, édesapa, nagytata, GUDOR ADALBERT itthagyt minket örökre. Emlékét örökké szívünkben őrizzük.
Bánatos családja. (24882)

ELHALÁLOZÁS

Szomorú szívvel tudatjuk, hogy a szeretett férj, drága édesapa, nagypapa, após, apatárs, rokon, szomszéd, vadászokolléga és jó barát, az udvarfalvi születésű id. ZOLYOMI GYÖRGY január 14-én, 86. évében örökre eltávozott.
Drága szerettünk temetése 2025. január 18-án, szombaton 13 órakor lesz, református egyházi szertartás szerint, a Vili temetkezési központban (szentgyörgyi új temető, Kápolna utca), majd az udvarfalvi sírkertben helyezük örök nyugalomra.
A virrasztás a Vili temetkezési központban 2025. január 17-én, pénteken 17 órától lesz.
Drága emléket, míg élünk, megőrizzük!
Gyászoló szerettei. (24873)

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy a szeretett feleség, anya, nagymama, barát és szomszéd, BERNÁD JUDIT ny. tanárnő 2025. január 12-én súlyos szenvedés után elhunyt.
Drága halottunk földi maradványait 2025. január 20-án, hétfőn 15 órakor helyezzük nyugalomra a marosvásárhelyi református temetőben. Emléke legyen áldott, nyugalma csendes!
A gyászoló család. (24668-I)

RÉSZVÉTNYLIVÁNÍTÁS

Mély együttérzésünket és őszinte részvétünket fejezzük ki Jakab Katalinnak szeretett férjére, JAKAB ATTILA elvesztése miatt érzett fájdalmában.
Prof. dr. Kikeli Pál és a Procardia munkaközössége. (68341-I)

Székely Népmese Zenével, Táncal

Szép Palkó

2025|01|17
10 és 12 óra

MAROS MŰVÉSZEGYÜTTES
ELŐADÓTERME

székelynépmesezenel.com

*Szervezett előadás. Jegyinformáció a 0757 059 594-es telefonszámon.

Szolgáltatás – Üzleti ajánlat

REDŐNYÖK, SZALAGFÜGGÖNYÖK, ROLETTÁK, GARÁZSKAPUK és egyéb árnyékolástechnikai cikkek, automatizált változatok, nyílászárók. TERASZBÉEPÍTÉS üveggel és ponyvával. Tel. 0745-379-638. (67917-I)

VÁLLALUNK 15% kedvezménnyel háztetőkészítést cserépből vagy lemezből, kisebb javítást, meszelést, hidroizolációt, szigetelést stb. Tel. 0758-880-496, Csaba. (24802-I)

ASZTALOSMŰHELY rendelésre készít FAAJTÓT, ABLAKOT, BÚTORT, LÉPCSŐT, ÁCSMUNKÁT. Tel. 0762-986-532. (24205-I)

Kultúra hete

studium prospero
VASS
LEVÉLTÉ

JANUÁR 15., szerda 17:00 – Studium HUB, Bolyai utca, 15. szám
Hangszerbemutató (RO)

JANUÁR 15., szerda 18:00 – Studium HUB, Bolyai utca, 15. szám
Dincolo de halatul alb – A fehér köpeny mögött (RO-HU)

JANUÁR 16., csütörtök 17:00 – Studium HUB, Bolyai utca, 15. szám
Hangszerbemutató (HU)

JANUÁR 16., csütörtök 18:00 – Studium HUB, Bolyai utca, 15. szám
Könyvbemutató
Barabás László: *Farsangi dramatikus népszokások Marosszéken*

JANUÁR 17., péntek 20:00 – Erdélyi Hagyományok Háza Bartók Béla terme
Táncház

JANUÁR 18., szombat 19:00 – Studium HUB, Bolyai utca, 15. szám
Navarra Dance táncstúdió – Szólótáncok

JANUÁR 19., vasárnap 16:00 – Studium HUB, Bolyai utca, 15. szám
Navarra Dance táncstúdió – Csoportos táncok és szólótáncok

JANUÁR 19., vasárnap 18:00 – Studium HUB, Bolyai utca, 15. szám
Újévi kamaraest – Avéd Éva (zongora) és Kecskés Avéd Erika (brácsa)

JANUÁR 19., vasárnap 19:00 – Stúdió Színház
Nosztalgia Rádió c. előadás

JANUÁR 20., hétfő 18:00 – Studium HUB, Bolyai utca, 15. szám
Arisztokraták és örmények Jókai Mór regényeiben

JANUÁR 21., kedd 18:00 – Erdélyi Hagyományok Háza Alapítvány, Sáros utca, 1. szám
Koncertsorozat marosvásárhelyi zeneszerzők műveiből

JANUÁR 21., kedd 18:00 – Studium HUB, Bolyai utca, 15. szám
Műsoros kiállítás – 35 éves a Lorántffy Zsuzsanna Kulturális Egyesület

JANUÁR 22., szerda 18:00 – Studium HUB, Bolyai utca, 15. szám
Utazás az amerikai nyugaltra – Veress Zsombor előadása

JANUÁR 22., szerda 18:00 – Levél utcai Stúdió 2.1
A két Korea újraegyesítése c. előadás

JANUÁR 22., szerda 20:00 – Studium HUB, Bolyai utca, 15. szám
Boróka Táncgyűttes – Táncba zárt örökség

ETV ERDÉLY TV

GYERE, MESELJ!

MARSÁRNAP 18.00

CityTV
MAROSVÁSÁRHELY

MAGYAR NYELVŰ ADÁS
KEDD, PÉNTEK 19:00 ÓRA

228-as
a DIGI hálózatban

Spălătorie și detailing auto

Beltrand

autómosó és -kozmetika

- külső-belső tisztítás
- kárpittisztítás, polírozás, viaszozás

Marosvásárhely
Predaal u. 97 sz.

Telefon: 0265/223-902
0740-393-060

rádió

Spața
Maroszek

Marosvásárhely 88.0

Segesvár 104.3

Szászrégen 94.7

Szováta 102.0

médiatér

Újdonság a
Kobak könyvesboltokban:

Pataki János

**AUTONÓM
SZÉKELYFÖLD I.**

Maroszek, Miklósvár-Bardócszék

Pataki János
Autonóm Székelyföld I.
Négy kötetben tárul az olvasó elé egész Székelyföld, kötetenként két-két széklet bemutatva.

Marosvásárhely, Győzelem tér 18.szám
Szászrégen, Mihai Viteazu út 15.szám

Imádság háború után
Maros Művészegyüttes előadóterme
2025. január 22., 19:00
Jegyek: 0757 059 594 vagy bilete.visitmures.com

Marosvásárhelyi Rádió Románia

96 FM
106,8 FM
1323 AM

www.marosvasarhelyiradio.ro